

Kathryn Stockett

Barnepiken

Oversatt av Monica Carlsen

CAPPELEN DAMM

Kathryn Stockett
Originalens tittel: *The Help*
Oversatt av Monica Carlsen

Copyright © 2009 by Kathryn Stockett
All rights reserved including the right of reproduction in whole or in
part in any form.

This edition published by arrangement with **Amy Einhorn Books**,
published by G.P Putnam's Sons, a member of Penguin Group (USA)
Inc. through Sane Tøregård Agency AB.

Norsk utgave:
© CAPPELEN DAMM AS, 2010

ISBN 978-82-02-30713-4
ISBN 978-82-525-7435-7 (Bokklubben)

1. utgave, 1. opplag 2010

Omslagsdesign: Blomqvist Design
Omslagsfoto: Vories Fisher / Getty Images
Sats: Type-it AS
Trykk og innbinding: ScandBook AB, Sverige 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens
bestemmelser. Uten særskilt avtale med Cappelen Damm AS er enhver
eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den
utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med
Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.
Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar
og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.
www.cappelendam.no

Til bestefar Stockett,
den beste historiefortelleren i verden.

AIBILEEN

Kapittel 1

August 1962

MAE MOBLEY BLE FØDT EN TIDLIG søndag morgen i august 1960. Kjerkeunger, bruker vi å kalle dem. Å passe hvite smårollinger, det er det jeg gjør, i tillegg til all matlagingen og vaskingen. Jeg har oppdratt søtten unger i mine dager. Jeg vet hvordan jeg skal få ungene til å sove, slutte å gråte og gå på do før mødrene deres i det hele tatt har stått opp.

Men jeg har aldri vært borti en unge som skriker sånn som Mae Mobley Leefolt. Der satt hun, da jeg kom inn gjennom døra den første dagen, blussende rød og hylte av kolikk, og sloss med flaska som om den skulle vært en råttne nepe. Miss Leefolt stirret skrekkslagen på sin egen unge. «Hva er det jeg gjør galt? Hvorfor klarer jeg ikke å få den til å stoppe?»

Den? Det var det første varselet: Her er det noe som ikke stemmer.

Dermed tok jeg den rosa, skrikende ungen i armene mine. Vugget henne på hofta for at hun skulle få ut lufta, og det gikk ikke to minutter engang før vesla ga seg med hylingen og smilte opp mot meg sånn hun har for vane. Men miss Leefolt, hun løftet ikke opp jentungen sin mer den dagen. Jeg har sett masser av fruer få ammetåke etter en fødsel. Det var vel dét jeg trodde det var.

En ting når det gjelder miss Leefolt: Ikke nok med at hun alltid skuler, hun er skinnmager. Bena er så tynne at det ser ut som de vokste ut i forrige uke. Hun er tjuetre år gammel, men lang og ulenkelig som en guttunge på fjorten. Til og med det brune håret er så tynt at du kan se hodebunnen gjennom

det. Hun tuperer det så godt hun kan, men det får det bare til å virke enda mer pistrete. Ansiktet har samme form som den røde djevelen på den knallrøde sukkertøyboksen, den spisse haka og i det hele tatt. Ja, hele kroppen er så full av skarpe kanter og hjørner at det ikke er til å undres over at hun ikke klarer å roe ned ungen. Unger liker å ha noe å ta i. Liker å bore ansiktet inn i armhulen din og sovne. Og så liker de digre, tjukke legger. Det vet jeg.

Da hun fylte året, fulgte Mae Mobley meg rundt overalt. Da klokka ble fem, klamret hun seg fast i Dr. Scholl-skoen min, ble slept bortover golvet og vrælte som om jeg aldri skulle komme tilbake. Miss Leefolt glodde på meg, smal i blikket, som om jeg skulle ha gjort noe gærent, og løsna den hylende jentungens grep om foten min. Men det er vel den risken folk tar, når de lar andre oppdra ungene sine.

Nå er Mae Mobley to år. Hun har svære, brune øyne og honningfargede lokker. Men den bare flekken i bakhodet ødelegger liksom litt. Og hun har den samme nyven mellom øyenbrynene som mora når hun er bekymret. De er ganske like, bortsett fra at Mae Mobley er lubben. Hun kommer aldri til å bli noen skjønnehetsdronning, noe jeg tror plager miss Leefolt. Men Mae Mobley er godungen min.

Jeg mistet min egen guttunge, Treelore, rett før jeg begynte å stille for miss Leefolt. Han ble tjuefire år gammel. Den beste alderen. Livet hans ble bare så altfor kort.

Han hadde et lite krypinn borte i Foley Street. Hadde fast følge med ei veldig søt jente som het Frances, og jeg tror de hadde planer om å gifte seg, men han var ikke den som kasta seg hodekulls inn i den slags. Ikke for at han var på utkikk etter noe bedre, men fordi han var av den tenksomme typen. Brukte svære briller og leste støtt. Han begynte til og med å skrive sin egen bok, om det å være en farget mann som bodde og jobba i Mississippi. Jøsses, så stolt jeg var. Men en kveld jobba han sent på Scanlon-Tyler-bruket, der han bukserte plank til lastebilen så flisene skar seg inn i fingrene, tvers gjennom hanskene. Han var for stuttvokst til den slags arbeid, for sped, men han trengte jobben. Han var sliten. Det regnet. Han skled på las-

terampa og datt ned på bakken. Det kom en traktor med tilhenger, som ikke så ham, og den knuste lungene hans før han rakk å flytte seg. Da jeg fikk rede på hva som hadde skjedd, var han død.

Det var den dagen alt ble svart rundt meg. Lufta så svart ut, sola så svart ut. Jeg holdt sengen, lå og stirret på de svarte veggene i huset mitt. Minny kom innom hver dag for å forsikre seg om at jeg fremdeles pustet, og hadde med seg mat for å holde meg i live. Det gikk tre måneder før jeg så mye som kikket ut av vinduet, for å se om verden fortsatt var der. Jeg ble overrasket over å se at verden ikke var borte bare fordi sønnen min var det.

Fem måneder etter begravelsen karete jeg meg ut av senga. Tok på meg den hvite uniformen, hengte det lille gullkorset rundt halsen igjen og gikk for å stille for miss Leefolt, etter som hun nettopp hadde fått vesla. Men det tok ikke lang tid før jeg skjønnte at noe inni meg var forandret. Det var plantet et bittert frø i meg. Jeg følte meg rett og slett ikke like forsonlig stemt lenger.

«Du kan begynne med å rydde opp, før du lager litt av den kyllingsalaten din,» sier miss Leefolt.

Det er bridgeklubbdag. Hver fjerde onsdag i måneden. Jeg har selvsagt gjort alt i stand – kyllingsalaten lagde jeg på morgenen, duken strøk jeg i går. Og miss Leefolt så at jeg gjorde det. Hun er ikke mer enn tjuetre år gammel og liker å høre seg selv fortelle meg hva jeg skal gjøre.

Hun har fått på seg den blå kjolen jeg strøk på morgenen alt, den med *seksstifem* legg i livet, så små at jeg må myse gjennom brillene for å få strøket dem. Det er ikke stort jeg hater her i livet, men jeg og den kjolen kommer *ikke* godt ut av det med hverandre.

«Og sørg nå for at Mae Mobley ikke kommer inn og forstyrrer oss. Jeg er så sint på henne – hun rev det fine brevparet mitt i tusen biter, og jeg har femten takkebrev å skrive for Junior League ...»

Jeg gjør i stand ditt og jeg gjør i stand datt til venninnene hennes. Dekker med det fine krystallet og sølvserviset. Miss

Leefolt setter ikke opp et vaklevorent kortbord, sånn som de andre fruene. Vi dekker bordet i spisestuen. Legger på en duk for å skjule den svære, vinkelformede sprekken og flytter den røde bordopsatsen over på skjenken for å dekke over alle ripene i treverket. De er ikke rike, såpass vet jeg. Rikfolk prøver ikke så hardt.

Jeg har lang erfaring i å arbeide for unge par, men jeg tror dette må være det minste huset jeg har jobba i. Det er bare denne ene etasjen. Fruen og mister Leefolts soveværelse på baksiden er ganske stort, men veslas er knøttlite. Spisestuen og stuen går liksom i ett. Bare to bad, noe som er en lettelse, for jeg har hatt plass i hus der det var fem eller seks. Tar en hel dag bare å vaske doene. Miss Leefolt betaler ikke mer enn nittifem cent i timen, mindre enn jeg har tjent på mange år. Men etter at Trelore døde, tok jeg det jeg fikk. Husverten begynte å bli utålmodig. Og selv om huset er lite, har miss Leefolt gjort det så hyggelig hun kan. Hun er slett ikke verst på symaskin. Når det er noe hun ikke kan kjøpe nytt, får hun fatt i noe blått stoff og syr et trekk.

Det ringer på, og jeg går og åpner.

«Hei, Aibileen,» sier miss Skeeter, for hun er en av dem som snakker med hushjelpen. «Hvordan står det til?»

«Morn, miss Skeeter. Bare bra, takk. Jøsses, så varmt det er ute.»

Miss Skeeter er skikkelig høy og tynn. Håret er lyst og kortklipt, rekker henne ikke til skuldrene engang, fordi det kruser seg, sommer som vinter. Hun er i tjuetreårsalderen, som miss Leefolt og de andre. Hun legger håndvesken på stolen og lik-som vrir seg litt for å rette på klærne. Hun har på seg hvit blondebluse, kneppet som på en nonne, og lavhælte sko, sikkert for ikke å virke enda høyere enn hun er. Det blå skjørtet gliper rundt midjen. Miss Skeeter ser alltid ut som om noen har gitt henne beskjed om hva hun skal ha på seg.

Jeg hører at miss Hilly og moren, missis Walter, kommer kjørende opp innkjørselen og tuter med hornet. Miss Hilly bor rett borti gaten, men tar alltid bilen bort hit. Jeg slipper henne inn, og hun går rett forbi meg, og jeg tenker at det er på tide å vekke Mae Mobley fra høneblunden.

Idet jeg kommer inn på barneværelset, smiler Mae Mobley til meg og strekker ut de lubne, små armene.

«Er du våken alt, da, vesla? Åffer ropte du ikke på meg?»

Hun ler og danser en liten, livlig gigg mens hun venter på at jeg skal løfte henne opp. Jeg gir henne en god klem. Jeg tror ikke hun får for mange sånne gode klemmer etter at jeg har gått hjem for dagen. Jeg kommer rett som det er på arbeid og finner henne skrikende i senga, mens miss Leefolt sitter ved symaskin og himler med øynene som om det var et katteskinnsom satt fast i nettingdøra. Du skjønner, miss Leefolt kler seg pent hver bidige dag. Har alltid på seg sminke, har carport og kjøleskap med dobbeltdør og innebygd fryser. Når du ser henne på super'n, skulle du aldri trodd at hun lar ungen ligge i sengen og hyle. Men en hushjelp vet bestandig sånt.

I dag er det imidlertid en god dag. Jentungen bare smiler.

Jeg sier: «Aibileen.»

Hun sier: «Aib-ii.»

Jeg sier: «Skatten min.»

Hun sier: «Skatten min.»

Jeg sier: «Mae Mobley.»

Hun sier: «Aib-ii.» Og ler og ler. Hun er så henrykt over at hun snakker, og jeg må si det er på høy tid. Treelore sa heller ikke et ord før han var to år. Men da han gikk i tredje klasse, begynte han å snakke finere enn USAs president, kom hjem og brukte ord som *konjugasjon* og *parlamentarisk*. Og mens han gikk på ungdomsskolen, lekte vi en lek der jeg ga ham et veldig enkelt ord, og han måtte svare med et fint et som betydde det samme. Jeg sa *huskatt*, og han svarte *domestisert Felis silvestris catus*. Jeg sa *miksmaster*, og han svarte *motorisert rotunde*. Én dag sa jeg *Crisco matfett*. Han klødde seg i hodet. Kunne ikke fatte og begripe at jeg vant leken med noe så lett som *Crisco*. Det ble en fortrolig spøk oss imellom, som betydde at noen ting kan du ikke pynte på uansett hvor hardt du prøver. Vi begynte å kalle faren hans for *Crisco*, for du kan ikke skjønne en mann som stikker av fra familien sin. Pluss at han er den sleipeste stymperen du kan tenke deg.

Jeg bærer Mae Mobley ut på kjøkkenet og setter henne i den høye barnestolen, mens jeg tenker på to arbeidsoppgaver jeg

må bli ferdig med i dag, før miss Leefolt får anfall: Ta ut serviettene som begynner å bli frynsete, og rydde i sølvtøyskapet. Ja, ja, jeg får vel bare gjøre det mens damene er her.

Jeg bærer brettet med djevelegg ut i spisestua. Miss Leefolt troner øverst ved bordet, og til venstre for henne sitter miss Hilly Holbrook og miss Hillys mor, missis Walter, som miss Hilly behandler fullstendig respektløst. På miss Leefolts høyre side sitter miss Skeeter.

Jeg tar eggerunden og starter hos gamle missis Walter, fordi hun er eldst. Det er varmt her inne, men hun har en tjukk, brun genser over skuldrene. Hun forsyner seg med ett egg, men mister det nesten fordi hun skjelver på hånden. Så går jeg videre til miss Hilly, som smiler og tar to. Miss Hilly har rundt fjes og mørkebrunt hår som ser ut som en høysåte. Huden er olivenfarget med fregner og føflekker. Hun går som regel i røde, skotskrutete klær. Og hun begynner å bli drøy over baken. Etersom det er så varmt i dag, har hun på seg en rød, ermelses kjole hun ikke har midje til å bære. Hun er en av disse voksne damene som fortsetter å kle seg som en jentunge, med svære sløyfer, hatter som står i stil med antrekket og i det hele tatt. Hun er ikke den jeg er mest begeistret for, akkurat.

Jeg fortsetter til miss Skeeter, men hun rynker på nesen og sier: «Nei takk.» Hun spiser nemlig ikke egg. Jeg nevner det for miss Leefolt hver gang det er hennes tur til å ha bridgeklubben, men hun får meg til å tilberede dem allikevel. Hun er redd miss Hilly skal bli skuffet.

Jeg serverer miss Leefolt til slutt. Hun er vertinnen, så hun er den siste som forsyner seg. Ikke før er jeg ferdig, så utbryter miss Hilly: «Jeg tar gjerne litt til,» og snapper til seg enda to egg, noe som ikke forundrer meg det minste.

«Kan dere gjette hvem jeg støtte på i skjønnhetssalongen?» sier miss Hilly til damene.

«Hvem da?» spør miss Leefolt.

«Celia Foote. Og vet dere hva hun spurte meg om? Om hun kunne hjelpe oss med veldedighetsballet i år.»

«Fint,» sier miss Skeeter. «Vi trenger sårt mer hjelp.»

«Ikke så sårt, nei. Og det sa jeg til henne. Jeg sa: 'Celia, du må være forenings- eller støttemedlem for å kunne delta.' Hva

tror hun egentlig om Jackson-foreningen? At det er fritt frem for alle og enhver?»

«Men jeg trodde vi aksepterte ikke-medlemmer i år? Etter som arrangementet er blitt så omfattende?» spør miss Skeeter.

«Vel, jo,» svarer miss Hilly. «Men det kunne det ikke falle meg inn å fortelle *henne*.»

«Jeg kan ikke fatte at Johnny giftet seg med en så sjusket jente,» skyter miss Leefolt inn, og miss Hilly nikker. Hun begynner å dele ut kortene.

Jeg serverer den størkna salaten og skinkesmørbrødene, og kan ikke unngå å overhøre samtalen. De damene snakker bare om tre ting: ungene sine, klærne sine og venninnene sine. Når jeg hører navnet *Kennedy*, vet jeg at de ikke diskuterer politikk. De snakker om hva missis Jackie hadde på seg på fjernsynet.

Da jeg kommer til missis Walter, forsyner hun seg ikke med mer enn et lite halvt smørbrød.

«Mamma,» roper miss Hilly til missis Walter, «ta et smørbrød til. Du er tynn som en flis.» Miss Hilly ser på de andre rundt bordet. «Jeg vet ikke hvor mange ganger jeg har sagt til henne at hvis denne Minny ikke kan lage mat, har hun ikke annet valg enn å avskjedige henne.»

Det får meg til å spisse ørene. De snakker om hushjelpen. Minny er bestevenninnen min.

«Det er ikke noe i veien med maten til Minny,» sier gamle missis Walter. «Jeg har bare ikke særlig matlyst lenger.»

Minny er bortimot den beste kokka i Hinds County, ja kanskje i hele Mississippi. Junior Leagues veldedighetsball holdes hver høst, og de ber henne alltid bake ti karamellkaker de kan auksjonere bort. Hun burde ha vært delstatens mest ettertraktede kokke. Problemet er at Minny er svær i kjeften. Hun svarer alltid så uforskammet. Den ene dagen er det den hvite sjefen på super'n, den neste mannen hennes, og hver dag den hvite dama hun steller for. Den eneste grunnen til at hun har fått beholde plassen hos missis Walter så lenge, er at missis Walter er stokk døv.

«Jeg er sikker på at du er underernært, mamma,» roper miss Hilly. «Denne Minny lar være å gi deg ordentlig mat, slik at

hun kan stjele alle arvestykkene mine.» Miss Hilly reiser seg med et tungt sukk. «Jeg går på toalettet. Dere får holde et øye med henne, i tilfelle hun skulle falle om, død av sult.»

Da miss Hilly har gått, hvisker missis Walter lavt: «Ja, det ville du vel ha likt.» Alle later som om de ikke hører det. Jeg får ringe Minny i kveld og fortelle henne hva miss Hilly har sagt.

På kjøkkenet sitter vesla i den høye stolen sin med rødblå saft over hele fjeset. Hun smiler som ei sol med det samme hun ser meg. Hun tar ikke på vei for at hun må sitte her mutters alene, men jeg kan ikke utstå å være borte fra henne for lenge av gangen. Jeg vet at hun sitter helt stille og stirrer på døra til jeg kommer tilbake.

Jeg klapper det lille, myke hodet og går ut igjen for å skjenke opp isteen. Miss Hilly er på plass på stolen sin igjen, nå tydeligvis opprørt over noe annet.

«Åh, Hilly, jeg skulle ønske du ville bruke gjestetoalettet,» sier miss Leefolt, mens hun stokker kortene. «Aibileen vasker ikke det på baksiden før etter lunsj.»

Miss Hilly skyter haken fram og utstøter et av «eh hem-ene» sine. Hun har det med å kremte veldig forsiktig, liksom, på en måte som tiltrekker seg alles oppmerksomhet uten at de i det hele tatt er klar over at hun gjør det.

«Men gjestetoalettet er jo det hushjelpen bruker,» innvender miss Hilly.

Det blir helt stille et øyeblikk. Så nikker missis Walter, som om det forklarer saken. «Hun er oppskaket fordi niggeren bruker toalettet inne, akkurat som oss.»

Åh, herregud, ikke det styret der nå igjen. De stirrer på meg der jeg rydder i sølvtøyskuffen i skjenken, og jeg vet at det er på tide å fordufte. Men før jeg får lagt ned den siste skjeen, ser miss Leefolt på meg og sier: «Gå og hent mer te, Aibileen.»

Jeg gjør som jeg får beskjed om, selv om alle koppene er fulle.

Jeg blir stående på kjøkkenet litt, men der har jeg ikke mer å bestille. Og jeg har ennå igjen å rydde i serviettskapet, men det står i entreen, like utenfor der de sitter. Jeg vil ikke jobbe sent, bare fordi miss Leefolt speller kort.